DISSERTATIO JURIS GERMANICI
DE

LUCRO DOTIS EIUSQUE PRIVILEGIO IN CONCURSU CREDITORUM,

Von
Der Heyrahtsgütlichen Verbesserung.

QVAM
SUB PRÆSIDIO
VIRI AMPLISSIMI ATQVE CONSULTISSIMI

DN. FRIDERICI GOTTLIEB STRUVII, D.

REGIÆ CELSITUDINIS DUCIS SLESVICO-HOLSATICI CONSILIARII, PROFESSORIS JURIS CANONICI, PANDECTARUM AC PRAXEOS ORDINARII,

DN. FAUTORIS ATQVE DOCTORIS SUI OMNI GENERE OBSERVANTIÆ NULLO NON TEMPORE SUSPICIENDI
LITTERARUM FAUTORUM SCRUTINIIS EXPOSITURUS,
IN PUBLICA ARENA DEFENDET TUEBITURQUE
AUCTOR ET RESPONDENS

JOHANNES CHRISTIANUS FLAHT,
L. L. CULT.
SUERINO-MEGAPOLITANUS.

AD DIEM IV. SEPTEMBR. MDCCXXVI. H. L. Q. C.

KILONII,
LITTERIS JO. CHRISTOPHORI REUTHERI, ACAD. TYPOGR.

RO PERILLUSTRI ET EXCEL-
LENTISSIMO,
DOMINO
ACHIMO OTTONI
BASSEVITIO,

ALVITII ET WENTFELDII DYNASTI,

ITI ORDINIS ALEXANDRI NEUSKII,

REGIÆ CELSITUDINIS,
REMI DUCIS SLESVICI, DUCIS HOLSATIÆ,

RII PRÆSIDI, ET QUÆSTURARUM KI-
NIENSIS, BORDESHOLMIENSIS AC NEO-
MONASTERIENSIS PRÆFECTO,

MINO AC PATRONO SUO
INDULGENTISSIMO.

VIR PERILLUSTRIS,

DOMINE INDULGENTISSIME.

Si insignem illam & in tanta fortuna ac fastigio singularem gratiam, qua TIBI VIRO PERILLUSTRI me gratiosissime complecti allubuit, devoto ac demisissimo animi cultu recolam; nil æquius ac justitiæ magis conveniens esse arbitror, quam Tuo Perillustri Nomini tenues hasce studiorum meorum consecrare primitias. Haud equidem me vana vexat opinio, ac si in tenui hacce quam TIBI VIRO PERILLUSTRI humillime offero, charta, grati animi monumentum extruere possem; quin potius certissime mihi persuadeam, nec æra nec marmora esse suffectura, si tamdiu erga TE VIRUM PERILLUSTREM pietatis meæ & obsequii signa deberent extare, quamdiu gloriosissima TUORUM VIR PERILLUSTRIS meritorum fama perdurabit. Nihil itaque aliud molior, quam ut publice profitear, TE VIRUM PERILLUSTREM in conferendis mihi beneficiis fuisse propensissimum, me in iis depræ-

di-

dicandis esse infirmissimum. Hinc neque in Virtutum TUARUM laudes inconsultius decurram, cum verendum mihi sit, ne id vel ægre feras, vel ego parcius, quam par est, de iis edisseram; TUA vero VIR PERILLUSTRIS inusitata propensio, me haud dubitare sinit, fore, ut gratioso vultu, hosce, qui per TE vitam trahere gestiunt, conatus ceu constantissimum submissi erga TE cultus mei monumentum suscipias. Quodsi a TE VIRO PERILLUSTRI obtinuerim, votorum meorum habebo complementum. Cœterum Supremum Numen supplici mente precor, ut TE VIRUM PERILLUSTREM diutissime sospitet, Consilia TUA optato nunquam destituat eventu, ac cum PERILLUSTRI Domo TUA omnis generis benedictionibus cumulet.

PERILLUSTRIS ET EXCELLENTISSIMI NOMINIS TUI

Dab. Kiliæ die ult. Aug.
MDCCXXVI.

devotissimus Cultor

JOHANNES CHRISTIANUS FLAHT.

Th. I.

Dotem mulierum, juxta Jus Germanicum antiquum, maxime differre a dote, in conceptu Juris Romani ſumta, ex principiis & hiſtoria Juris Germanici facile evincitur. Beyer. in *Poſit. ad Pand. Tit. de Jur. Dot. pr.* Nimirum Jure Romanorum dotem Uxor vel cognati ejus *marito* conſtituebant, pro ferendis oneribus matrimonii *L. 1. ff. de Jur. Dot. L. 56. §. 1. eod.* At Jure Germanico, *Maritus dotem conſtituebat Uxori.* Prout de more hoc antiquo memorat Tacitus de *Morib. German. Cap. 18.* ibi: *Dotem non uxor marito, ſed uxori maritus offert. Interſunt parentes & propinqui, ac munera probant: munera non ad delicias muliebres quaſita, nec quibus nova nupta comatur; ſed boves & frenatum equum, & ſcutum cum framea gladioque. In hac munera uxor accipitur, atque invicem ipſa armorum aliquid viro affert. Hoc maximum vinculum, hac arcana ſacra, hos conjugales Deos arbitrantur.* Uti enim veterum Germanorum facultates in re maxime *pecuaria* ac *militari* conſiſtebant, vid. Cluveri *Germ. Antiqua. L. 1. Cap. XVIII. §. 2.* ita quilibet maritus de proprio in his rebus dotem uxori offerebat, in *ſecretum quaſi matrimonii*, atque ut vidua poſt mortem mariti, & memoriæ illius excitamentum, & vitæ honeſtius tranſigendæ ſubſidium aliquod haberet. Cum enim teſte eodem Tacito de *Morib. German. cap.*

Dos mulierum, juxta Jus Germanicum antiquum & Jus Romanum, invicem differt.

cap. 19. juxta consuetudinem quarundam Civitatum, fœminæ semel nuptæ ad secundas nuptias non transirent, ita enim *d. l.* ait: *Melius quidem adhuc eæ Civitates, in quibus tantum virgines nubunt, & cum spe votoque uxoris semel transigunt. Sic unum accipiunt maritum, quo modo unum corpus, unamque vitam, ne ulla cogitatio ultra, ne longior cupiditas, ne tanquam maritum, sed tanquam matrimonium ament.* Idcirco in memoriam bene transacti matrimonii atque ad honestiorem vitæ sustentationem maritus tale quid Uxori offerre solebat. Add. Strauch. in Dissertat. ad Tacit. d. l. Schilt. *Prax. Jur. Roman. in foris German. Exerc. XXXVI. th. 68. & seqq.*

Th. II.

Ex hac ipsa proinde dotatione maritali erga uxorem, successu temporis alia matrimonii munera, jure Teutonico usitata, originem traxisse credibile est, uti vetus appellatum mundium, sponsalitia largitas, dotalitium, cibaria domestica, quorum munusculorum, tum antiquo Longobardorum, tum Saxonum ac Scotorum jure frequens fit mentio. Sachsen Spiegel *Lib. I. art. 21.* Schilt. *in Cod. Jur. Feud. Alemann. passim.* Posteaquam enim in Provinciis Germaniae Jus Romanum simul introductum fuit, ita, ut dos ab uxore ad maritum fuerit illata, credibile est, in locum maritalis illius dotationis, & quasi in compensationem & remunerationem illatæ ab uxore dotis, dicta illa matrimonii munuscula eum in finem retenta fuisse, ut inde vidua, dote sua cum illis quodammodo recepta, eo magis honestam vivendi conditionem, post mortem mariti inveniret.

Th. III.

Ad hæc porro matrimonii bene consummati præmia, etiam referri potest LUCRUM DOTIS moribus nonnullarum Provinciarum Germaniæ *singulariter* inductum, & germanico

co

co idiomate die Verbesserung vocari solet: Stryck. *Exam. Jur. feud. Cap. 21. quaest. 17.* Item Landes-übliche Verbesserung, prout occurrit in Ordinatione Dicasterii Megapolitani *Tit. 45. p. 11.* verb. Und soll seine Ehe-Frau der Landes-üblichen Verbesserung nicht zugeniessen, sondern allein ihren eingebrachten Brautschatz zu fordern haben. Pariter dicitur die Fräuliche Gerechtigkeit, uti habet das Project des Mecklenburgischen Lehn-Rechts *Tit. XII. art. 17.* ibi: Da aber der Mann seiner Frauen gar kein Leib-Geding vermachet noch versprochen, oder auch die Frau das vermachte oder zugesagte Leib-Geding anzunehmen Bedencken hätte, und an dessen Statt die nach Landes-Gebrauch ihr gebührenden Fräulichen Gerechtigkeit wehlen wolte, welches denn in ihrer Willkühr stehet rc. Add. Tarnov. de *Feud. Mecklenburg. Part. I. C. 3. Sect. 2. §. 30.* Item dicitur Heyrahts-gütliche Verbesserung vid. Ludewig *in Differt. de dote Mariti. Differ. II. lit. b.*

Th. IV.

Deprehenditur vox *Lucrum dotis* in multiplici sensu apud Scriptores. Primo enim in foro *Civilis* juris dicitur pro eo, quando maritus vel propter pacta constitutioni dotis adjecta *L. 12. pr. ff. de pact. dotal. L. 6. Cod. de pact. convent. sup. dot.* vel propter adulterium Uxoris dotem retinet *L. 24. C. de Jur. dot.* atque ita *lucrari* dicitur Kohl *de Pact. dotal. Part. Pr. n. 7.* Struv. *Synt. Civ. Exerc. 39. th. 49.* Fontanella de *Pact. dotal. Clauf. V. Gloff. 8. part. 3. num. 12.* Secundo lucrum dotis in sensu juris communis usurpatur pro *fructu* dotis pro ferendis matrimonii oneribus, prout legitur in *L. 20. C. de Jur. dot.* ibi: *Pro oneribus matrimonii, mariti lucro fructus totius dotis esse, quos ipse cepit* &c. Add. *L. 7. ff. de Jur. dot.* Deinde in foro *Statutario* ac *Provinciali* pariter vox lucri dotis usurpatur vel de *fructibus* rerum dotalium, uti significatum hunc exhibet Rol à Valle *Vol. I.* *Vox Lucrum dotis varie sumitur.*

Conſ. 74. n. 60. verb. *nam ratio onerum propter quæ conceditur lucrum marito à lege municipali.* Vel pro *retentione dotis* ac remanſione illius penes maritum, prout integris tractatibus tale explicant Phanucius de Phanuciis de *Lucro dotis.* Extat in *Tr. Tr. Tr. IX.* & *Lugd. 1625. 8.* Item Joh. Frid. Solis de *Dote & bonis conſtante matrimonio quæſitis Francoſ. 1602. fol.* ac inprimis Rol à Valle de *Lucro dotis quæſt. 4.*

Th. V.

Singulari præterea notatione vox *Lucrum dotis* Jure conſuetudinario ac municipali occurrit, ut denotet certum *augmentum* & *acceſſionem* dotis ab Uxore illatæ, qua Uxor ejusve hæredes in repetitione dotis fruuntur. Atque hæc ſignificatio ad noſtrum inſtitutum ſpectat; Cujus proinde uſus cum non æque omnibus pateat, nec ſcriptis publicis per omnia diſcuſſus ſit; ideo præſenti Diſſertatione de natura illius, origine ac privilegiis, præſertim in Concurſu Creditorum, agere inſtituimus.

Th. VI.

Deſcribimus proinde *Lucrum dotis*, quod ſit; *Quando Uxori, ultra dotem illatam, certa pars & quidem plerumq; dimidia ex bonis mariti aſſignatur, ita ut mortuo marito, illud additamentum una cum dote, acceſſionis jure, petere queat.* Et hinc quæ 100 intulit, ultra ea, mortuo marito, adhuc repetat 50, prout notat Stryk. *Exam. Jur. Feud. Cap. 21. quæſt. 17.* Solet nimirum plerumque in illis locis, ubi tale lucrum dotis eſt receptum, *Pactis Conjugum dotalibus* caveri, atque ejus quantitas determinari. Uti enim alias de Jure Communi pacta Conjugum ſuper dote ſunt valida, quæ dotis conditionem non reddunt deteriorem. *L. 14. ff. de Pact. dotal. L. 17. ff. eod.* ita quoque de hoc lucro dotis pactis dotalibus conveniri ac quantitas illius variari poteſt, neque enim præciſe *dimidiam* dotis quantitatem continere debet, ſed poteſt infra eſſe, tertia vel quarta dotis pars. Eſt enim *dimidia* poſita

a

a Lege municipali tantum propterea, ne quantitas excedatur, aut nimis prægaventur bona defuncti in præjudicium forte liberorum, Agnatorum aut Creditorum, ut vero minuatur consensu partium, æque interdictum non est, cum quilibet favori pro se introducto renunciare queat. *L. pen. Cod. de pact.* Atque huc collimat §. *18.* der Mecklenburgischen Ritterschafft *Reversalien* de Anno 1621. verb. Daß auch die verwittibten Edel-Frauen, wann Sie zur andern Ehe schreiten, ihren einhabenden Witthum gegen Erstattung des eingebrachten Ehe-Geldes, Besserung und was dem anhängig, denen Lehns-Folgern cediren und abtreten, erachten wir denen Rechten und Herkommen gemäß; Es wäre dann, daß in denen Heurahts und Wittumb Verschreibungen, so mit Fürstlichen und Väterlichen Consens aufgerichtet, einanders versehen und enthalten, dabey es dann billig zu lassen rc. Genus ergo hujus Lucri est *additamentum* sive *augmentum* dotis, uti etiam describit Mevius juxta mores Pomeranicos *Part. VII. Dec. 129. n. 1.* id quod etiam moribus aliarum Provinciarum, ubi viget, est conveniens; Habetur vero pro tali augmento, quod per Legem ac Consuetudinem municipalem junctum est *repetitioni dotis*, ut tanquam ejus *accessorium* habeatur, & competat ejus petitio, licet specialiter pactis dotalibus de illo lucro dotis provisum non fuerit, quæcunque enim beneficia ipso jure competunt, ea dantur, etiam absque reservatione sibi per pacta facta. *Quantitatem* porro dum diximus, intelligimus *lucrum pecuniarium* dotis, ejusque taxam & æstimationem, sive ergo pecuniam sive aliam rem Uxor dotis loco intulerit, accipit certam quantitatem sive æstimationem, proportionatam ad quantitatem vel æstimationem illatæ dotis.

Th. VII.

Certe morem augmentandi ac meliorandi dotes fœmi- *Mos augmentandi*

 na-

dotes fœminarum jam Græcis fuit cognitus.

narum, jam inde a Græcorum institutis deducunt, quorum ὑπόβολον in huuc censum referunt; Denotat nimirum illa vox, quoad significationem suam verbalem *subjectum* sive *adjectum* aliquod, & ita prædicatum plurium rerum recipit. Et licet incertum sit, num *specifice* tale vocabulum de lucro atque incremento dotis fœmininæ usurpatum fuerit, uti bene monet Gundling. in Diss. *de Empt. Uxor. Cap. 3. §. 11.* Attamen res ipsa negari non potest, scilicet, usitatum fuisse Græcis, aliquid doti *super adjicere.* Confer. Salmas. *de Modo Usurar. Cap. 4. pag. 150. 151. seqq.* Cum enim vetustissimis Græcorum Solonis & Lycurgi Legibus esset cautum, *ne ab Uxore exigeretur dos*, uti docet latius Petitus *de Legib. Attic. Lib. 3. §. 3.* Perizonius *ad Leg. Vocon. p. 87. seqq.* sed potius ut mariti Uxores dotarent; Evenit tameu quandoque ut Uxor, opibus forte instructa, dotem ad maritum adferret, qui proinde talem gratiam atque benevolentiam extra juris ordinem collatam, remunerare solebat vel *antidote*, quæ doti erat æqualis, vel *hypobolo*, quod dote longe minus atque inferius erat, & partem vel dimidiam dotis vel tertiam vel minorem constituebat. Add. Ludwig. *in Dissert. de Dote Mariti. Differ. II. litt. c.* Credibile est cœpisse tale institutum, vel certe firmamentum aliquod accepisse, ex eo tempore, quo Jus Romanum cum Jure Græcorum fuit commixtum, siquidem de tali *dotis muliebris accessione a marito facta* testatur Attaliata *in Synops. Jur. Græc. tit. 27. sub fin.* Et plenius adhuc Harmenopulus *in* Πρόχειρ *s. Promptuar. Jur. Civ. Lib. IV. tit. 10.* Cujus verba ex versione adscribere non pigebit, ita enim loquitur: *Hypobolum appellant, quod ob dotis quantitatem cum uxore defuncta dos a viro repetitur; hinc subjicitur ac supponitur, & velut sub dote, quæ in majorem ascendit quantitatem, tanquam minus ac infirmius, & cum hac conferatur, ponitur. Verbum siquidem* ὑποβάλλειν *inter varia quæ habet significata*

ficata & illud, sub aliquo robustiori ac majori aliud quippiam infirmius ac minus collocare. Unde sane & dotis hypobolum nominatur. Cum ergo in contrahendo matrimonio utrinque de hypobolo conventum fuerit, ut in restituenda dote adjiciatur, & tantum hypobolum redditur pro pacto convento hypobolum. Sin hoc prætermissum fuerit, neque ulla de eo pactio interposita, tum ab eo, qui dotem reddit, postulatur, ut hypoboli nomine trientem universæ summæ, in quam dos redacta sit, præstet, verbi gratia, si unius libræ dos fuerit, pro hypobolo triens libræ persolvetur, utpote XXIV. nummi. Atque hoc quidem apud recentiores in hodiernum usque diem obtinuit; Cæterum apud Veteres hypobolum ad dimidiam dotem computabatur Idemque duabus Novellis Leonis, loco eodem subjectis, demonstratur.

Th. VIII.

Atque hic augmentandi dotes mulierum modus etiam apud alias gentes receptus apparet. Siquidem de moribus *Francicis* & præcipue *Tholosanorum* testatur Cujacius *Lib. V. Observat. Cap. 4.* verb. *Græci hypoboli loco alias reddidere dimidiam, alias tertiam, nisi aliud conventum fuisset. Moribus Tholosanorum redditur hodie dimidia.* Juxta Praxin Germaniæ hodiernam occurrit hoc *Lucrum* sive *augmentum dotis* in *Pomerania* & *Neomarchia*, atque etiam in Patria mea *Ducatu Mecklenburgico* in viridi adhuc est observantia. De jure *Pomeranico* testatur Constitutio von Lehn- und Aussteur-Sachen *de Anno 1649. tit. 7. §. 7.* & Mevius *Part. II. Dec. 224. it. 228.* De Consuetudine *NeoMarchica* asserit Stryk. *de Success. ab int. Diss. IV. C. 2. §. 20.* Sigillatim vero de *Ducatu Megapolitano* notat Cothmann. *Vol. I. Cons. 50. num. 9.* & inprimis Tarnov. *de Feud. Mecklenburg. Part. I. Cap. 3. Sect. 2. §. 30. & seqq. ubi num. 30.* adducit Ordinationem nostram Provincialem de hoc *Lucro dotis* sequentibus verbis disponentem sub rubrica: Von Erbschafften, und wie einer

Mos talis etiam aliis gentibus fuit usitatus.

ner vor dem andern zum Erbe zuzulassen, Text. Als sich auch offters in unserm Lande Irrungen über den Wiederfall der Besserung so einer von Adel aus ihren verstorbenen Mannes Hinterlassenen Lehn-Gütern gegen ihren eingebrachten Ehe-Gelde oder Brautschatz gereichet wird, zutragen. Damit nun hinfüro alle Unrichtigkeiten in solchen Fällen aufgehoben seyn, so ordnen Wir, daß die Besserung nach der Frauen Tode, woferne Sie ohne Kinder abstürbe, oder da Sie gleich zur andern Ehe geschritten, und mit ihrem andern Manne Kinder, aber keine mit dem ersten, gezeuget hätte, wieder dahin falle, woher sie gereichet worden und ausgekommen, und daß ihre Kinder der andern Ehe daran kein Theil noch Erbschafft zu fordern haben, sondern an der Mütterlichen Steuer vergnüget seyn sollen. 2c.

Th. IX.

Ex traditis proinde constat; quod *natales* hujus *Lucri* neutiquam ex Jure Romanorum Civili petendi sint, verum potius ex *Jure Germanico* deduci debeant. Et quidem quod attinet Praxin *Pomeranicam* in specie historiam & originem hujus Lucri designat Mevius *Part. VI. Decis. 241. n. 12.* & seqq. ubi ait: *Non obstat, quod lucrum seu augmentum dotis, quod* die Besserung *vocamus in concursu Creditorum viduæ tribuimus. Diversa conditio & ratio ejus est. Quando bona in feudum per Nobiles Pomeraniæ recognita fuerunt, hoc vicissim beneficium a Ducibus acceperunt, ut viduæ ipsorum ex istis dotem & cum ea lucrum reciperent, de reliquo in subsidium debita solverentur.* In quam rem exstat Constitutio, explicans viduarum jura & lucra, edita Wollini die 24. Maji 1569. sequentibus verbis: Worüber solches in der Ehe-Stifftung, Vergleichungen und Leibzucht, Verschreibungen und beständiglichen nicht versehen, und die Erbschafften auf die Lehn-Folgere muß fallen und Sie dieselsel-

selben sine beneficio inventarii annehmen, so sollen Sie von Erb- und Lehne die Aussteur auch alle Schulden tragen, und wo sonst keine andere Schulden als expensæ funerum und Volcks-Lohn vorhanden, so sollen dieselbe vor allen aus der gemeinen Erbschafft, neben den Heer-Gewedde, damit das Lohn verdienet wird, und Pferden, wo die verhanden; vor die Wittfrau abgezogen, und darnach von allen zur Erbschafft gehörig ausserhalb der Baarschafft Kleinod-Ketten, Kleider, Bücher und Rüstung von allen andern, und also auch von Silber-Geschirr, die Helffte in unsern Landen, ausserhalb des Fürstenthums Rügen, da es beym dritten Theil bleibet, frey folgen, dazu was die Wittfrau irgend, und in die Gühter ihrem Mann zugebracht, ihr auch im Leben beständiger Weise gegeben worden, neben gewöhnlichen Trauer-Kleidern, Wagen, Pferden, Ehe-Geld und Dritten Pfenning Besserung frey folgen, nach Gelegenheit der Gühter auch mit einer Wohnung oder ziemlicher Heuer zu dero Behueff versehen werden, so lange Sie in unverrückten Wittwen-Stande bleibet und dessen genugsam versichert worden.

Th. X.

Quanquam vero hæc a Mevio allata conjecturalis ratio ad feuda Patriæ Megapolitana applicari non possit, siquidem ex fide historica constat, feuda Megapolis Provincialia si pauca feuda antiqua exceperis, magis esse *data*, quam *oblata*, ita enim Helmoldus *in Chron. Slavor. Lib. I. Cap. 88. n. 9.* asserit: *Henricus Leo Terram Obotritorum divisit militibus possidendam.* Nimirum feuda Megapolitana potissimum a tempore Henrici Leonis traxerunt originem, quippe qui Anno 1181. colonias duxit ex Westphalia, Franconia & præcipue Saxonia in Regiones Megapolitanas, atque militibus suis bene meritis prædia

Examinatur hæc Lucri origo juxta Consuetudines Patriæ Megapolitanas.

Venedis erepta sub nexu Vasallagii distribuit. Attamen credibile est, simul hoc viduarum solatium cum Colonia Germanorum inducta transiisse, & initio moribus receptum, postea Lege publica Provinciali confirmatum fuisse.

Th. XI.

…ogum ex J. Civili adducitur.

Quanquam ergo origo hujus Lucri moribus & consuetudini Germanorum tantum debeatur; Attamen *analogum* aliquod in Legibus etiam Romanorum Civilibus deprehenditur, in *L. 2. C. de dot. Caut. non num.* ubi maritus donandi animo, aliquid *de suo in dotem adscripsit,* & ut *incrementum doti cedit,* quod Uxor a mariti heredibus petere potest, si nimirum vivus tale quid non revocaverit, siquidem donatio inter Conjuges morte confirmatur, quod pariter concludit *L. 59. ff. de Donat. int. Vir. & Ux.* Add. Molin. *de J. & J. Tr. II. Disp. 439. n. 11. seqq.* Mantic. *de tac. & ambig. Convent. Lib. XII. tit. 26. n. 3. & 17.*

Nec tamen confundi debet lucrum hoc cum augmento dotis civili.

Cæterum nostrum hoc Lucrum neutiquam debet confundi cum *augmento dotis,* cujus frequens in jure fit mentio, uti est in §. 3. *J. de Donat.* ac præsertim in *Nov. XCVII. cap. 2.* ubi in specie *& viro & mulieri augmenta dotis facere permittuntur, sive ambo voluerint, sive etiam horum alter celebrare voluerit augmentum.* Etenim si penitius hæc inspiciuntur, dispar est nostri Lucri & hujus augmenti dotis conditio. Quamvis enim in vernacula nostra tale augmentum civile etiam nomen der Verbesserung sortiatur, tamen invicem differunt tam ratione *constitutionis,* siquidem augmentum dotis civile est merum arbitrarium & placito partium constituitur; at vero Lucrum dotis ex dispositione Legis Provincialis est inductum tanquam beneficium aliquod commune ac necessarium, quod etiam citra pacta partium debetur; quam ratione *effectus,* est enim augmentum illud dotis civile per d. *Nov. 97. Cap. 2.* valde restrictum & non per omnia doti æquiparatum; At vero nostrum Lucrum

crum

crum est *acceſſio dotis Legalis*, atque pari privilegio ac favore cum dote in Concurſu Creditorum gaudere debet. Tarnov. de *Feud. Mecklenb. P. I. Cap. 3. Sect. 2. §. 31.* Præterea inter ſe diſcrepant ratione *finis*, fit enim augmentum dotis civile eum in finem, ut leventur onera matrimonii, & illud maxime favore mariti conſtituitur; Hoc vero lucrum favorem Uxoris ac viduæ reſpicit, ut poſt mortem mariti eo melius dignitatem ſuam tueri & vitam honeſte tranſigere queat. Cothm. *Vol. I. Conſ. 50. n. 9. & ſeqq.*

Th. XII.

Differt præterea hoc *Lucrum dotis* provinciale a *dotalitio*, non tantum ratione *quantitatis*, ſiquidem dotalitium duplum vel quandoque quadruplum dotis continet; at vero lucrum iſtud dimidiam ſaltem vel tertiam aut minorem partem dotis conſtituit, verum etiam in eo, quod Lucrum dotis beneficium habeatur ordinarium, ex diſpoſitione juris Provincialis debitum; at vero dotalitium eſt extraordinarium, & non niſi promiſſum vel conſtitutum juxta praxin Curiæ feudalis Megapolitanæ debetur. Tarnov. *de Feud. Meckl. Part. I. Cap. 3. Sect. 2. t. 30.* Unde quoque hoc lucrum dotis *elective* concurrit cum dotalitio, nec poteſt vidua ſimul utrumque petere, verum alterutro contenta eſſe debet. Uti ſe habet die Hinter-Pommerſche Lehns-Conſtitution *Tit. XVII. §. 3.* verb. Alle Leibgedings-Verſchreibungen ſo ein mehrers und anders in ſich haben, als nach den Land-Privilegien, Conſtitutionen und Gebräuchen zuläſſig iſt, ſind in den Paſſibus, welche wider jetztgedachte Satzungen und Gebräuche anlauffen, ungültig, und demnach ſo weit zu caſſiren. Darum dann auch ſolche Pacta nicht beſtehen können, wenn eine Frau ihr beydes ein Leibgeding und die Wieder-Erſtattung ihres Eingebrachten ſammt der Verbeſſerung zugleich verſchreiben läſſet.

Quomodo differat a Dotalitio & Donatione propter nuptias.

Confer. Stein *Diss. de Port. Conjug. Statut. in Pomeran. Orient.* §. 25. Pariter etiam in Neo-Marchia hoc lucrum in locum dotalitii cedere notat Stryk. de *Success. ab int. Diss. IV. C. 2.* §. 20. Eadem electio & Jure patritio Mecklenburgico inducta juxta *Art. XVII. tit 12.* in den Project des Mecklenb. Lehn-Rechts ex quo Tarnov. *l. cit.* §. 30. sequentia verba adducit: Da aber der Mann seiner Ehefrauen gar kein Leib-Geding vermachet, noch versprochen, oder auch die Frau das vermachte oder zugesagte Leib-Geding anzunehmen bedencken hätte, und an dessen Statt die Ihr nach Landes-Gebrauch gebührende Fräuliche Gerechtigkeit wehlen wolte ꝛc. Differentia denique a Donatione propter nuptias clara est, & perspicua; est enim hæc tantum dotis assecuratio, unde & ejus pignus vocari solet, atque soluto matrimonio ad maritum ejusve heredes recidit, neutiquam vero ad viduam pervenit, at nostrum lucrum dotis per legem statim Uxori ex bonis mariti assignatur, & post mortem mariti, viduæ vel ratione proprietatis vel ratione usufructus in realem possessionem ac perceptionem traditur, & ita multo pleniorem causam in se continte, quam simplex donatio propter nuptias.

Th. XIII.

An debeatur desponsata.

Redditur ita dos cum accessione a marito ejusve heredibus *Uxori*, quæ post copulam sacerdotalem in legitimo matrimonio constituta cum viro fuit. Sed num etiam ei debeatur, quæ *desponsata* tantum fuit, & dotem ante contractas nuptias ad maritum intulit, matrimonio deinde, propter mortem sponsi, non secuto, vexata est quæstio. Certe si juxta analogiam Legum Civilium eandem decidere vellemus, affirmativa foret potior, cum enim isto jure & sponsæ de dote actio cum annexis suis privilegiis competat, uti est textus expressus in *L. 74. de Jur. dot.* ibi: *Si sponsa dotem dederit, nec*

nupse-

nupserit, vel minor duodecim annis, ut uxor habeatur: exemplo dotis condictioni, favoris ratione, privilegium, quod inter personales actiones vertitur, tribui placuit. Idemque confirmat *L. 17. §. 1. de Reb. Aut. Jud. possid.* verb. *Si sponsa dotem dedit & nuptiis renunciatum est, tametsi ipsa dotem condicit, tamen aequum est, hanc ad privilegium admitti, licet nullum matrimonium contractum est.* Utique dicendum videbatur & tale quid in hoc Lucro dotis procedere debere, cum ex jure accessorii pari favore ac jure cum ipsa dote gaudere debeat, maxime cum Jureconsultus in d. l. ad æquitatis regulam provocet, quæ communis esse omnibus debet arg. *L. 8. Cod. de Judic.* Verum bene hic erit advertendum, quod Lucrum hoc dotis debeatur ex *foro Statutario*, jam vero in Statutorum interpretatione non facile a proptia verborum significatione est recedendum; quandocunque enim Statutum vel dispositio loquitur de Uxore, cum certa qualitate, ea qualitas in sponsam, licet de præsenti, non cadit. Phanut. *de Lucr. dot. verb. nupta. num. 71.* Benckendorf. *de Jur. Mulier. Fall. 1. Sect. 2. Memb. 5. part. 2. art. 1. num. 61. 62. & seqq.* Quanquam enim alias Statuta magis secundum quam contra Jus commune sint interpretanda; attamen hoc procedit, ubi par est juris ratio, secus ubi disparitas causæ ac rationis apparet, siquidem in repetitione illatæ dotis, etiam sponsa repetens dotem ante nuptias illatam, certat de *vitando damno*, & inde æquum est, ut quod spe matrimonii ineundi dedit, etiam jure & favore dotis repetere possit; At vero in hoc lucro dotis uxor vult captare *lucrum*, cujus dispar proinde est conditio, ut sic hoc casu interpretatione quadam extensiva, privilegium dotis, quoad illud lucrum scilicet, ad se trahere non debeat. Nec tamen præcise requiritur copula carnalis, sed sufficit, juxta instituta Saxonum & jura antiqua Germaniæ sola conscensio thalami. Tarnov. *de Feud. Mecklenb.*

 l. cit.

l. cit. §. 33. Verùm annon ſponſa in pactis dotalibus ſibi etiam in caſum defuncti ante nuptias ſponſi, hoc Lucrum dotis ſtipulari queat, prout cautelæ loco ſuggerit Stryk. *in Differt. de Jur. Mar. in bon. Uxor. C. 2.* §. 77. non eſt extra omnem dubitationem poſitum, cum talis petitio onus aliquod feudi & gravamen hæreditatis inducat, quale quid contra textum Statuti inferre, periculoſum ſane eſt, cum ea poteſtas Vaſalli non ſit, feudum ſine conſenſu Domini atque Agnatorum vel ſimultanee inveſtitorum onerare. Accedit & illa ratio, quod tale lucrum detur Uxori propter intercepta per mortem Mariti alimenta, atque ad dignitatem mariti, quam etiam vidua retinet, honeſtius tuendam; At vero illæ rationes in ſponſa ceſſant, quæ dignitate ſponſi nondum gaudet, neque etiam alimenta e domo ſponſi ante deductionem in domum prætendere poteſt. Tiraqu. *de LL. Connub. Gloſſ. 2.*

§. XIV.

Ad hoc vero ut *Lucrum* hoc *dotis* efficaciter peti queat, requiritur principaliter; *Ut dos ad Maritum illata ſit.* Habetur enim tale lucrum tanquam dotis acceſſorium, quod proinde principale aliquod ſupponit, ſine quo nequit ſubſiſtere. Atque idcirco lucrum dotis petens prius docere debet *dotis conſtitutionem*, ſi enim nulla proferatur dotis conſtitutio tunc, ubi nulla dos eſt, nec dotis augmentum ſive lucrum erit, ſiquidem invicem ut correlata habentur. Wintziger *Annot. ad Stryk. Exam. feud. Cap. XXI. qu. 17.* Sufficit autem ſola illatio ad maritum facta, neque neceſſario requiritur, ut etiam in feudum *verſio* probetur; Uti de Jure *Pomeranico* expreſſe teſtatur Mev. *Part. II. Dec. 299.* idemque de Jure *Megapolitano* aſſerit Scharfius JCtus patrius *in Conſult. Jur.* in *Conſ. 82. n. 121.* Quæ quidem ſatis recte ſe habent, quando dos per promiſſionem conſtituta, ante matrimonium, vel durante eo, illata fuerit; Verum

rum an idem, & soluto matrimonio, fieri liceat, ad effectum participandi hujus lucri, quæritur? Profecto ad petendum dotalitium hoc sufficit, juxta tradita Struv. *Synt. Jur. Feud C. XIV. §. 10.* Brunnem. *Cent. IV. Dec. 49. n. 3.* verum an idem procedat in petendo hoc lucro dubium ex eo redditur, quod manifesta sit inter dotalitium & hoc lucrum disparitas. Siquidem dos in feudum illata ac versa, per acceptatum dotalitium absorbetur, & sic illud, quod fructibus ac successori feudi per aliquod tempus, vivente nimirum vidua, decedit, compensatur & suppletur rursus per illationem dotis, quæ, extincto licet dotalitio, penes feudum irrevocabiliter remanet. At vero tale lucrum Uxor una cum dote repetit, nec vicissim aliquid in feudum præstat, sed capit tanquam merum lucrum; Jam vero qui beneficium Legis vel Statuti appetit, debet conditionem a Lege positam specifice adimplere. Mev. *Part. V. Dec. 63.* Ad hoc vero ut dos illata habeatur, non præcise requiritur ut v. g. quantitas marito sit actualiter soluta vel tradita, sed sufficit fructus aut usuras inde a Marito jure crediti fuisse perceptas, siquidem marito permissum est, etiam jure crediti dotem recipere, & possessionem fundi dotalis alii relinquere, si modo fructus inde lucretur *L. 19. ff. de Jur. dot.* In quam rem speciale extat præjudicium apud Mev. *Part. V. Dec. 64.* In Sachen Julius Paul Schmaltzhagen und Consorten Imploranten wider Catharinen Rieben Sievert Dechowent Wittwe/ Implorantinne in puncto lucri dotis wird nach Beschluß der Acten vor Recht erkannt/ daß Imploranten wider die den 16. Dec. 1651. publicirte Urthel so weit in integrum zu restituiren und zu erkennen sey/ daß bemeldte Wittwe noch zur Zeit zu der geforderten Verbesserung erkandter massen nicht zu verstatten/ sondern da sie bey dessen Forderung beharren wolte/ zu vorhero so wol die Constitu-

ſtitutionem des angegebenen Dotis, als auch daß ihr Ehemann ſolch Ehe-Geld bey ihrem Vater zinßtragend gemacht, zu beweiſen ſchuldig. ꝛc.

Th. XV.

Habetur vero tale *Lucrum* juxta mores Pomeranicos pro *onere Feudi*, adeoque inter Nobiles ab invitis quoque Succeſſoribus feudalibus tale ex feudo præſtari debet, licet in conſtitutionem dotis non conſenſerint Cothmann. *Vol. IV. Reſp. 8. n. 18.* Stryk. *de Succeſſ. ab int. Diſſert. IV. C. 2. §. 20.* Idem de Jure patrio *Megapolitano* obtinet, teſte Scharfio *in Conſult. Jur. Conſ. 82. num. 113. 114.* Quod tamen ita temperandum venit, ne feudum in infinitum gravetur, unde talis *quantitas dotis* erit a marito ſuſcipienda, cujus proportionatum lucrum ſubſtantiam ac pretium feudi non exhauriat. Cum enim præter hoc lucrum etiam alia adhuc ſint onera feudi, jure communi feudis inhærentia, uti eſt dotatio filiarum &c. idcirco & illorum ratio, in conſtituendæ & ſuſcipiendæ dotis quantitate omnino habenda. Atque ideo hoc paſſu tum ad pacta familiarum, mores Regionis, ac etiam qualitatem feudi erit reſpiciendum, ne nimis oneroſa fiat illa lucri dotis præſtatio, in qua re ad arbitrium domini directi & æquitatis regulam eſt referendum. Scharf. *l. cit. n. 116. 117.* Cæterum an Succeſſores feudi in ſubſidium ſaltem, deficiente nimirum allodio, ad tale lucrum teneantur, quæritur? Certe in allegatis conſtitutionibus Provincialibus nihil certi hac de re eſt definitum. Unde primario in hujus quæſtionis deciſione ad conſuetudinem & obſervantiam cujusvis loci eſt reſpiciendum arg. *L. 32. 33. ff. de Leg.* Quodſi vero neque de hoc appareat, ad Jus Commune feudale erit quæſtio reducenda, ac proinde hoc reſpectu, pro *obligatione ſucceſſoris feudalis ſubſidiaria* pronunciandum videbatur. Conſtat enim, quod de Jure Communi onera

feudi

feudi ita sint comparata, ut nisi versio quædam in ipsum feudum sit facta, illa in subsidium saltem ex feudo solvi debeant, juxta textum *II. feud. 45. Schultes ad Modest. Pistor. Part. III. quæst. 22. n. 68.* Berlich. *P. 2. Concl. 55. num. 39. & seqq.* At vero si originem & natales hujus Lucri penitius consideramus, contrarium omnino erit dicendum, scil. illud inter Nobiles ex feudo deberi, quanquam supersit allodium, siquidem ex supra traditis clarum est, hoc *lucrum* tanquam *singulare* ac *reservatum ex feudo beneficium* haberi, ut eo meliorem vitæ sustentationem vidua post mortem mariti invenire queat. Quodsi ergo ejus præstatio ex hereditate allodiali principaliter fuerit debita, illud quod in favorem ac beneficium Viduæ fuit introductum, contra regulas juris, in illius odium detorqueretur, ex eo, quia in hæreditate allodiali plenior est mariti dispositio, & successio vel pactitia vel statutaria Conjugi superstiti jam ante hoc & per se debetur; Quodsi vero tale lucrum ex allodio reciperet, tantum fere ipsi de sua portione hereditaria, imminuta nempe hoc modo massa hæreditatis, decederet, quantum ipsa ex feudo lucrari deberet, & ita neutiquam lucrum aliquod sentiret, id quod tamen contra naturam ac institutum lucri illius dotalis foret.

Th. XVI.

In *summa* ac *quantitate* hujus augmenti dotalis variatur, alibi enim *dimidia*, alibi *tertia*, nonnullibi est *quarta pars* dotis. Jure patrio *Megapolitano* consistit illud in *medietate dotis*, puta, quando uxor in dotem dederit quadringenta, defuncto marito, sexcenta repetit; In *Pomerania Occidentali* Wolgastischer Regierung eadem quantitas hujus Lucri est determinata, teste Gerdes. Prof. Grypswald. *in Dissert. de Oner. feud.* §. 15. Ast in *Pomerania Orientali*, ut & in Insula Rugiensi, tantum *tertiam* partem dotis hoc lucrum conficit. Tarnov. *de Feud.* *Summa Lucri variat.*

Mecklenb. Part. I. Cap. 3. Sect. 2. §. *34.* Imo vult Mevius *P. VI. D. 31. n.* 1. quod per Pomeraniæ Legem ac Consuetudinem viduæ nobili pro lucro augmentum, seu Besserung, debeatur sesquialterum so viel als das Ehe-Geld ist.

Th. XVII.

Quatenus pactis summa variari queat.

Potest etiam ex *conventione* alia quantitas determinari, cum hac tamen differentia, ut portio moribus vel Statutis determinata tantum successores feudales stringat, neque enim ultra feudum gravare permissum est. Si vero *major* quantitas, quam Statutis ac moribus convenit, definiatur per pacta, superfluum ex allodio solvendum ab hæredibus illius, utpote qui ex nexu hæreditario pacta & conventiones defuncti servare debent *L. cum a matre 14. C. de R. V.* ita tamen, ut juxta beneficium inventarii, & deducto prius ære alieno, tale quid exsolvere debeant, per ea, quæ tradit Mev. *Part. VI. Dec. 241.* Ac proinde successores feudales ad tale superfluum non obligantur, nisi in illud speciatim consenserint. Ludwig *in Differt. de Dot. Marit. Differ. 2. litt. b.* Richter *de Privileg. Cred. Sect. I. num. 56. & 62.* Idque in Marchia similiter obtinet, teste Stryk. *in Differt. de Vidua Nobili Marchica Cap. 3. num. 26.* Eodemque collimat §. *18. Reversalium* Patriæ *de Anno 1621.* verba: Es wäre denn in der Heyrahts und Witthums Verschreibung so mit Fürstlichen und Väterlichen Consens aufgerichtet ein anders verschrieben. Cæterum si *minor* quantitas, quam ordinarium quantum infert, pactis dotalibus assignata fuerit, utique cum illo quanto vidua contenta esse debebit, quod semel placuit, potest enim quilibet favori pro se introducto renunciare Mev. *Part. VI. Dec. 31.*

Th. XIIX.

Quomodo acferatur vidua hoc lucrum.

Defertur hoc *augmentum dotis* de Jure Pomeranico viduæ, statim post mortem mariti, adeo, ut quamvis vidua pariter

ter mox post maritum decedat, tamen jus petendi tale augmentum ad hæredes suos transmittat. Stryk. *de Success. ab intest. Dissert. IV. C. 2. §. 20.* Siquidem ex dispositione Legis ac Consuetudinis tale lucrum ipsa bona mariti afficit, atque ideo, casu mortui mariti existente, diminutionem bonorum ipso jure inducit, & jus ad viduam devolvitur, quod semel vero devolutum ac sibi quæsitum, ad hæredes omnes transmittit. Id quod tamen eatenus intelligendum est, quatenus ipsa *proprietas* lucri ex lege vel more Provinciali ad viduam superstitem refertur.

Th. XIX.

Constituitur autem hoc Lucrum dotis, ad instar dotalitii, vel ita, ut certus *fundus* tradatur viduæ, unde reditus ad quantitatem lucri proportionatos annuatim percipiat; vel ita, ut usuræ ex certa sorte percipiendæ eidem assignentur. Atque in hoc sensu accipienda sunt verba Art. 32. Project des Mecklenburgischen Lehn-Rechts verb. **Es hat die Frau die Besserung, nicht anders denn Leib-Gedings-Art zu geniessen.** Nimirum mortuo marito vidua dotem illatam statim atque integram, jure plenæ proprietatis recipit; At vero Lucrum dotis Jure patrio *Megapolitano* non *plene* capit, propter dubium mortis liberorum eventum, ac propterea per modum usufructus interim possidet, donec de eventu conditionis legalis constiterit. Committitur vero arbitrio & pacto partium, an lucrum ex reditibus certi fundi, an ex usuris assignatæ sortis præstari debeat. Tarnov. *de Feud. Mecklenb. Cap. 3. Sect. 2. §. 35.* *Objectum Lucri.*

Th. XX.

Assignatur hoc Lucrum Viduæ diverso jure, nimirum *Pomeranico* ac *Neomarchico*, datur hoc augmentum jure *proprietatis*, adeo, ut si dotem 4000. intulerit, statim 6000. ex bonis *Quo jure deferatur Lucrum.*

mariti recipiat. Stryk. *de Success. ab int. Diss. IV. Cap. 2. §. 20.* At jure patrio *Mecklenburgico* distinguitur, an vidua liberos ex isto marito, ex cujus bonis augmentum tale acceperit, relinquat, nec ne. Priori casu lucrum illud irrevocabiliter retinet atque ad liberos transmittit. Posteriori casu ad Successores Mariti, unde provenit, recidit, ut ita *jure usufructus* atque in vim taciti *fidecommissi* illud lucrum detineat, & sic ex eventu jus illius dependeat. Atque id declarat Ordinatio Politica *Patriæ*, sub titulo von Erbschafften, und wie einer vor dem andern zum Erbe zuzulassen. verb. Als sich auch öffters in unserm Lande Irrungen über dem Widerfall der Besserung, so einer von Adel aus ihres verstorbenen Mannes hinterlassenen Lehn-Gütern gegen ihren eingebrachten Ehe-Geld oder Brautschatz gereichet wird, zutragen; damit nun hinführo alle Unrichtigkeiten in solchen Fällen aufgehoben seyn, so ordnen wir, daß die Besserung, nach der Frauen Tode, woferne sie ohne Kinder abstürbe, oder da sie gleich zur andern Ehe geschritten, und mit ihrem andern Manne Kinder, aber keine mit dem ersten gezeuget hätte, wieder daheim falle, woher sie gereichet worden und ausgekommen, und daß ihre Kinder der andern Ehe daran kein Theil noch Erbschafft zu fordern haben, sondern an der Mütterlichen Steuer vergnüget seyn sollen. Tarnov. *de Feud. Mecklenb. Part. I. Cap. 3. §. 30.*

Th. XXI.

Propter hunc proinde recadentiæ eventum, tenetur vidua ad exemplum & analogiam usufructus, ad *cautionem* illis præstandam, qui spem recasus habent. Sin vero cautionem præstare nolit vel non possit, & Successores idoneam cautionem de solvendo annuo quanto, loco usurarum vel fructuum eidem offerant, repudiare illam non potest. Uti disponit

Artic.

Artic. 31. Tit. 12. des *projectirten* Mecklenburgischen L. Rechts. verb. Und soll demnach die Frau, so die Besserung fordert, den Wieder-Fall entweder des Mannes Land-Erben, Lehn-Folgern und Lehns-Erben gnugsahm verbürgen und versichern, und darauf die Verbesserung bekommen, oder aber von des Mannes Land-Erben, Lehns-Folgern oder Lehns-Herren genugsahme Verbürgung und Versicherung der jährlichen Rente halber annehmen, und dagegen bey Ihnen die Besserung bleiben und stehen lassen, welches denn zu ihren freyen Willkühr gestellet seyn soll. Tarnov. *l. cit. §. 35.*

Th. XXII.

Quanquam vero hoc lucrum dotis potissimum in casum *mortis* conceptum sit, ad hunc nimirum effectum, ut vidua post mortem mariti, honestam vivendi conditionem retineat; Attamen propter paritatem rationis per modum interpretationis *declarativæ* etiam accipi debet de alio casu, quando matrimonium sine culpa Uxoris dissolvitur, & ita ipsa alimentatione ac cura mariti destituitur, ubi pariter hoc lucrum capit: Siquidem istis casibus, quibus etiam aliquando constante matrimonio, dotis repetitio juxta *L. 29. & L. 30. C. de Jur. dot.* conceditur, datur etiam hæc petitio *lucri*, tanquam *accessorii dotis.* Atque hinc est; quodsi maritus ad inopiam devergat, & circa bona illius moveatur Concursus, simul cum repetitione dotis Uxori quoque competat petitio hujus Lucri, quippe quod pari passu cum dote ambulare dicitur. Mev. *Part. VI. Dec. 241. num. 13.* Et plenius adhuc atque apposite in hanc rem loquitur *Part. VII. Dec. 229.* Cujus verba, maxime thesin nostram illustrantia, non pigebit adscribere, sunt vero sequentia: *Ex privilegiis Nobilium Pomeraniæ ut & Constitutionibus moribusque Provincialibus uxores Lucrum dotis ex maritorum bonis*

An debeatur hoc Lucrum in Concursu.

capiunt; dimidiam nempe partem ejus quantitatis, quam pro dote attulerunt. Inde inter pacta dotalia simul de eo convenire solet. Concipiuntur autem hac, quemadmodum & illa sonare videntur, de casu mortis mariti. Unde in disceptationem venit, si maritus vivus facultatibus lapsus ad cessionem bonorum deveniat, utrum perinde Uxori lucrum dotis debeatur inter Creditores? Videri quidem ab initio potuit in unam causam datum ad aliam non esse extendendum, præsertim cum ex privilegio & consuetudine, quæ stricti juris sunt & strictissime accipienda res illa descendat. Præterea illa lucra dotium sunt odiosa, præsertim ubi cum Creditoribus contenditur, qui de damno vitando certant; idcirco ante habendi de lucro captando certantibus. At re rectius perpensa existimatum fuit, non minus depauperato & bonis cedente marito, quam eo mortuo, lucrum illud perinde ut dotem deberi. Est enim hoc beneficium quoddam singulare Uxoribus Nobilium datum. Cujus solutio etsi in casum mortis suspensa est, debitum tamen non est morti velut causa aut conditioni illigatum; sed statim debetur, tantum ante mortem non præstatur. Propter mortem itaque non competens non potest ob illam non secutam credi sublatum. Deinde miserabilis casus depauperationis non est modus tollendi illud debitum, sed potius causa petendi, quo Uxor post obitum mariti de eo secura fiat. Eoque magis instar alterius cujusque debiti in concursu peti potest, si & pactis dotalibus idem promissum fuerit. Ea est ejus debiti ratio, qualis alterius cujusque; quod in diem certum debetur, cujus in Concursu Creditorum petitio admittitur. &c.

Th. XXIII.

An eodem jure Prælationis gaudeat hoc Lucrum

Verum hic maxime disceptatur; *An tale Lucrum in Concursu eodem prælationis jure gaudeat ac ipsa dos?* Certe affirmativam sequitur Stryk. in *Exam. Jur. Feud Cap. 21. quæst. 18.* eandemque jure Pomeraniæ certam esse monet Winziger. *in Annot.*

not. ad d. l. qu. 17. 18. & probat Mev. *Part. II. Dec. 228. n. 4.* ubi ad Concluſiones Stettinenſes provocat. Eandemque ſententiam analogiæ Juris atque æquitati nec non intentioni Legislatoris Provincialis maxime conſentaneam eſſe arbitramur, adeoque in Praxi merito præferendam cenſemus, quatenus nimirum vel per Obſervantias locorum vel ordinatione Provinciali contrarium non eſt receptum. Et quidem noſtram hanc aſſertionem ex ſequentibus rationibus tuemur (I.) quia conſtat, quod hoc Lucrum, juxta mores, pars habeatur dotis, adeoque pari prælationis jure cum ipſa dote collocari debet. Stryk. *l. cit. quæſt. 18.* (II.) Eſt recepti juris; quod omnia Statuta ita ſint interpretanda, ut cum analogia Juris communis maxime conveniant, ad hoc enim ſe Legislatores Provinciales in dubio retuliſſe præſumuntur. Jam vero in Th. XI. ſuperius adductum fuit, quod hoc Lucrum dotis Provinciale ſit analogum additamenti dotis, quod in Legibus civilibus occurrit. Cum vero hoc additamentum civile pari jure cum dote ipſa habeatur, prout Papinianus dilucide in *L. 26. §. 2. de Pact. dotal.* aſſerit, ibi: *Cum inter patrem & generum convenit, ut in matrimonio ſine liberis defuncta filia dos Patri reſtituatur, id actum inter contrahentes intelligi debet, ut liberis ſuperſtitibus filia defuncta dos retineatur, nec ſeparabitur portio dotis, additamenti cauſa data, ſi poſtea nihil aliud conveniat.* Ac ſimili ſenſu decidit Gordianus Imper. in *L. 8. C. de Jur. Dot.* Igitur etiam analogum Juris Provincialis pari privilegio dotis cenſeri, & ſic prælationis jure in Concurſu una cum dote recte gaudere debet. Idque eo magis procedit, quia tale lucrum per modum beneficii legalis viduis debetur, atque ideo latiſſime in illarum favorem eſt interpretandum. arg. *L. beneficium 3. ff. de Conſt. Princip.*

veluti ipſa dos disquiritur. Affirmatur & adducuntur ra-

Th. XXIV.

Th. XXIV.

Non tamen desunt rationes in contrarium, quibus assertio nostra dubia redditur, & nascitur ratio dubitandi. (I.) Ex eo, quod tale augmentum dotis post nuptias factum, incidat in speciem prohibitæ inter Conjuges donationis, ac proinde non possit subsistere, multo minus ergo privilegio quodam gaudere queat. Sed respondetur, nos non negamus titulum quendam lucrativum, respectu Uxorum hic subesse; at vero negamus minorem, sive adesse in hac specie facti exemplum donationis prohibitæ. Datur enim hoc Lucrum Uxoribus a Lege Provinciali etiam citra conventionem partium, & ita pacta dotalia inter Conjuges, quæ forte super tali lucro disponunt, non inducunt demum illud, sed tantum modificant, & certa ratione determinant, & ita portionem hanc vidua originarie non vi promissi, sed tanquam beneficium juris capit. Deinde (II.) adversatur; quod Creditores certent de vitando damno, vidua vero de captando lucro. Ergo illorum conditio debet esse omnino potior, neque huic in præjudicium illorum jus prælationis concedi debet; R/. Uti quilibet gnarus esse debet conditionis illius, cum quo contrahit *L. 19. ff. de R. I.* ita quoque Creditores in istis Provinciis, ubi tale Lucrum obtinet, contrahentes cum Uxorato, sciunt, aut scire debent, quanta sit Uxoris dos, & quantum ejus lucrum, & ita apud se explorare necesse habent, quousque debitoris mariti personæ vel bonis fides habenda sit aut non; Quodsi ergo improvidi fuerint, & ita damnum aliquod senserint, debent id potius suæ facilitati vel negligentiæ imputare, neutiquam vero inde dispositioni Legis Provincialis saluberrimæ aliqua iniquitatis nota affingi potest. Atque exinde quoque facile occurri potest (III.) rationi dubitandi, quam Adversarii movent; Quod tale Statutum de Lucro dotis, sit irrationale ex eo, quod jus tertio

quæ-

quæsitum auferat, & lucrum anteponat anterioribus Creditoribus ex conventione vel lege jus ex tempore anterius habentibus. Resp. 1) quod attinet illos Creditores qui habent hypothecam tacitam seu legalem anteriorem, hi certe de injustitia conqueri non possunt, beneficium enim a lege concessum, potest per contrariam Legem vel consuetudinem posteriorem adimi ac tolli. Quod vero 2) Creditores conventionales attinet; qui hypothecam expressam conventione constitutam habent anteriorem; circa illos quidem Jure Communi res adhuc maxime est controversa, & putant plures Dd. quod privilegium, augmento dotis civili competens, non a prima dotis constitutione, sed demum a die incrementi incipiat. Struv. *Synt. Civ. Exerc. XXVI. th. 14. n. 3.* it. *Exerc. XLIV. th. 49. num. 1.* At vero circa hanc quæstionem versamur in foro Statutario ac Provinciali, ubi per expressam dispositionem privilegium hoc prælationis lucri hujus est confirmatum, adeoque ad dubia, quæ ex foro Juris Civilis forte moventur non potest attendi. Deinde patet ex origine & primo instituto Lucri illius Provincialis, quod per *reservationem* quandam *antecedaneam* jura Creditorum, fuerit Uxoribus seu viduis concessum, adeoque haberi debeat tanquam *debitum legale & necessarium*, quod bona per se afficit, & jura omnium Creditorum antevertit. Uti enim Creditores non possunt conqueri de Collectis publicis, licet posterioribus, sibi anteferendis; ita quoque tale lucrum, instar publici alicujus debiti bona afficit debitoris, minuit, & sine dispendio rationabilitatis, Jura prælationis in Concursu Uxori aut viduæ tribuit.

§. XXV.

Ampliationes sententiæ affirmativa traduntur.

Remotis ergo dubiis, nostra sententia affirmativa adhuc ampliatur 1) ut locum habeat hoc privilegium prælationis Lucro dotis competens, non tantum in illo Concursu, qui a Cre-

Creditoribus, invito debitore marito, excitatur, verum etiam si ipse maritus ad Concursum provocet, forte cedendo bonis; Est enim utrinque eadem privilegii ratio, nec potest factum mariti Uxori in jure ex propria sua persona quæsito præjudicare Mev. *Part. VII. Dec. 129.* Ampliatur 2) ut Lucrum hoc dotis secundæ Conjugi debitum anteferatur paraphernalibus primi Conjugis, siquidem hæc simplici tantum hypotheca gaudent; illud vero singulari prælationis jure. Mevius *Part. II. Dec. 228.* Ampliatur 3) ut Uxor Lucrum hoc dotis petere possit, licet maritus eandem dilapidaverit, uti ex Constitutionibus Stetinensibus *Tit. VII. Conclus. 8.* refert. Mev. *Part. II. Dec. 224. num. 7.*

Th. XXVI.

Declaratio quadam ponitur.

Haud vero Uxori tale Lucrum in Concursu ita adjudicatur, ut statim capiat, sed tantum ut ex bonis mariti separetur & sequestretur, quod ad illud sufficiat, nec enim nisi mortuo marito ordinarie præstatur, & ita, tali casu, interim fructus relinquuntur Creditoribus: Et quoque portio illa remanet in massa bonorum & in concursu, si Uxor ante maritum moriatur. Mev. *Part. VII. Dec. 129.* Winzig. *Annot. ad Stryk. Exam. Feud. Cap. 21. quæst. 18.*

Th. XXVII.

Limitatio subjicitur ex Jure Patriæ Megapolitano & Pomeranico.

Caeterum hoc privilegium prælationis quod *Lucro dotis* originarie competere debet, limitatur jure Patriæ Megapolitano. Sic enim in Ordinatione Dicasterii Provincialis *Part. II. Tit. 25.* disponitur: Daß eine Ehe-Frau in Concursu Creditorum die Land-übliche Besserung nicht zu geniessen, sondern allein ihren eingebrachten Brautschatz, daferne sie zuforderst beweißlich und wie Rechtens gnugsam darthut, daß derselbe realiter numeriret sey, zu fordern haben soll.

Pari-

Pariter provisum in dem Project des Mecklenburgischen Lehn-Rechts *Artic. 40.* verb. Trüge es sich zu, daß der Lehn-Mann bey seinen Lebens-Zeiten von wegen der Schulden-Last seine Lehn-Güther denen Creditoren abtreten oder sonsten verkauffen müste, so hat die Frau allein ihren Brautschatz zu fordern, und ist zu dem Leib-Gedinge oder Verbesserung keinesweges berechtiget. Add. Tarnov. *de Feud. Mecklenb. C. 3. Sect. 2. §. 36.* Præterea juxta Constitutionem Pomeraniæ de Anno 1694. von Lehn- und Aussteuer-Sachen *Tit. IX. §. 1.* hoc privilegium prælationis, Lucro dotis concessum, cessare. si Creditores, *expressam anteriorem* hypothecam habentes concurrant, notat Ludovici in *Concurs-Process. Cap. 10. §. 32.*

Th. XXVIII.

Cessat præterea hujus Lucri petitio, si vidua semel *dotalitium* elegerit, utrumque enim petere non potest. In quam rem diserte disponit. Die Hinter-Pommerische Lehns-Constitution *Tit. XVII. §. 4.* verb. Wenn ein Leib-Geding verschrieben, kan dennoch nach des Mannes Tode die Wittwe wohl variiren, und ihren Brautschatz cum augmento, wie auch andere illata zurück fordern, und das Leib-Geding verlassen. Sie muß sich aber desfals innerhalb 3 Monathen von Zeit des Mannes Absterben beständig erklähren. Daferne sie nun solche Zeit, so continue zu rechnen, hätte vorbey gehen lassen, oder das Dotalitium einmahl erwählet, und bezogen; So kan sie hernach davon nicht wieder zurück treten, sondern muß beym Leib-Geding verbleiben, und haben ihre Erben nach ihrem Tode wegen des Brautschatzes, als welches dadurch heimgefallen, nichts zu prætendirē, ohngeachtet pacta in contrarium verhanden seyn mögten. Nisi fœmina fortasse minorennis aut graviter læsa vel per errorem

Electo dotalitio cessat petitio Lucri.

rorem aut dolum inducta fuerit, tum enim variandi adhuc facultatem & regressum ad petendam dotem retinet, juxta tradita Müller. *in Resolut. March. Resol. 87. num. 13.* Jure denique Patrio, quando vidua ad secundas nuptias transierit, amittit quidem dotalitium, verum repetitionem dotis suæ illatæ augmenti habet, juxta verba Assecurationis, quæ adducit Tarnov. *de Feud. Mecklenb. loc. cit. §. 37.* ibi: **Daß auch vors 25ste Sie die verwittibte Ehe-Frauen, wenn Sie zur andern Ehe schreiten, ihren einhabenden Witthum gegen Erstattung des eingebrachten Ehe-Geldes Besserung und was dem anhängig, dem Lehns-Folger cediren und abtreten, achten wir dem Herkommen und denen Rechten gemäß.**

TANTUM.

